

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд на **НИКОЛАЙ НЕДКОВ БАЛЕВСКИ** на тема:
**„Спортът, таекуондо, като средство за подобряване на
физическата дееспособност при подрастващи “** за придобиване
на образователната и научна степен „Доктор“ по научната
специалност „Теория и методика на физическото възпитание и
спортната тренировка (вкл. МЛФ), професионално направление
7.6.Спорт

Рецензент: проф. Даниела Дашева, ДН

Таекуондо е бойно изкуство, чиито корени произлизат дълбоко от източните култури, но под влиянието на развиващата се цивилизация е придобило съвременния си вид като широко разпространен масов спорт, намерил място и като олимпийска дисциплина. Характерното за този спорт е особено динамичния стил на игра, включващ много фактори и елементи като: бързина на реакция и придвижване, мощност и експлозивност на ударите – най-вече с крака.

Изследвания в областта на обучението и тренировката в този атрактивен спорт не липсват, но те са недостатъчни и преди всичко са насочени към техниката на изпълнение на отделните удари и

много рядко са тези, свързани с развиване на основни двигателни качества.

На основата на горе-казаното с основание можем да приемем представения дисертационен труд като актуален и със съответната научна и приложна стойност.

Разработен е в обем от 188 страници, в това число и библиография и приложения.

В структурно отношение е относително балансиран – Постановка на проблема – 65 страници; Цел, задачи, методика и организация на изследването – 10 страници, Анализ на резултатите – 73 страници и изводи и препоръки на 3 страници.

По отделните глави на дисертационния труд.

Първа глава – Постановка на проблема въвежда в историята на съвременното таекуондо, в това число и неговата поява и развитие в България; философия, същност и значение на този популярен спорт за здравето и хармоничното развитие на личността; някои аспекти на физическото възпитание и спорт в училище и мястото на този спорт в образователната програма за V и VI клас –прогимназиален етап на общообразователната степен. Логически през анализ на публикационната активност по проблемите на този спорт е дефинирана реално изпълнима работна хипотеза, а именно – целенасоченото прилагане на специализирана методика за обучение по Таекуондо в извънурочните форми на учебно-тренировъчните занимания ще повлияе значимо върху физическата дееспособност на 11-12 годишни ученици.

Теоретичното проучване е реализирано на базата на 133 литературни и електронни източници на кирилица и латиница, които обхващат основните тематични направления посочени по-горе. Положително впечатление прави опитът на докторанта за критичен анализ на утвърдени теории и концепции. Разбира се литературният анализ може да се оптимизира като в отделните раздели се намали ненужната на места многословност.

В глава втора – Цел, задачи, методика и организация на изследването е логично построената. Какво прави впечатление:

1. Добре дефинирана цел, съответстваща на избраната тема.

2. Логически изведени шест основни задачи на изследването.

3. Предметът и обектът на изследването са коректни. Контингентът на изследването е подбран уместно и е достатъчен на брой - общо 76 ученици от две училища на територията на София. Също така е проучено мнението, със собствено разработена анкетна карта, поместена в приложение, по различни въпроси в областта на спорта таекуондо на 26 водещи специалисти в този спорт.

4. Приложени са съвременни изследователски методи като - теоретико-логичен анализ, анкетно проучване, антропометрия по стандартна методика на П.Слънчев (1998), спортно-педагогическо тестиране по 6 контролни показатели, педагогически експеримент по разработена собствена методика

на обучение със средствата на таекуондо (Приложение 4) и адекватни на проучването математико-статистически методи – вариационен, корелационен анализ, метод на персентилите, сравнителен анализ –t критерий на Стюdent и честотен анализ.

5. Пълно и подробно са описани основните етапи на изследването – 4 на брой.

При анализа на резултатите в трета глава можем да отбележим следните положителни моменти, същевременно и с приносен характер:

1. Анализ на основополагащи въпроси насочени към обучението по таекуондо при 11-12 годишни ученици. Събраният материал в този раздел може да послужи за извеждане на различни оценки и обобщения за усъвършенстване на учебния процес по физическо възпитание и спорт в прогимназиалния етап на основната образователна степен в българските училища.

2. Описана е динамиката на индекса на охраненост на учениците от експерименталната и контролната група и на тази база е предложено практикуването на спорта таекуондо като средство за хармонично физическо развитие и повишаване на нивото на основни двигателни качества при изследваната възрастова група.

3. Анализирана е формата на разпределение на кондиционните и координационните способности на изследваните ученици като предпоставка за прилагане на адекватни математико-статистически методи.

4. Установен е прираст в параметрите на кондиционните и координационните способности на учениците от двата пола при изследваната възраст. На тази база са изведени някои

закономерности, които биха могли да се използват за разработването на тестове и нормативи за оценка на двигателните възможности на подрастващи ученици.

5. Изведени и обосновани са корелационни зависимости между компонентите на физическата дееспособност преди и след експеримента. Установено е изменение в корелационната структура на физическата дееспособност на момчетата от ЕГ след провеждане на едногодишния развиващ педагогически експеримент с включване на средства от спорта таекуондо. Прави впечатление, че статистически достоверни промените си наблюдават, именно при онези двигателни качества, които се повлияват логически най-много от спорта таекуондо като динамична гъвкавост, бързина, взривна сила на горните крайници.

6. Особен интерес предизвиква заключението, че използването на средствата на таекуондо в извънучилищните форми на занимания на учениците формира комплексно физическата дееспособност. Този факт може да отчете като принос на докторския труд с практически характер.

Предложените изводи и препоръки в края на труда са добре формулирани и обективно произтичат от проведените проучвания. Те с основание могат да послужат като отправна точка за внасяне на промени в съдържанието на извънкласните форми на занимания в училище.

Общо дисертационният труд е написан на добър и научно издържан език. Той е правилно структуриран със сравнително точно формулирани и количествено балансиран раздели.

Не е разработена нормативна база за оценка на двигателните възможности на учениците – V – VI клас, занимаващи се с таекуондо. Вероятно докторантът ще се аргументира по време на своята защита.

Фактологичният материал в цялата дисертация е онагледен добре с графики и видове диаграми, което облекчава възприемането на изследователските факти.

По темата на дисертационния труд са представени 3 публикации 2 в съавторство и 1 самостоятелна от научни списания и научни конференции и конгреси.

Авторефератът отразява съдържанието на дисертационния труд

Николай Недков Балевски е роден през 1986 година. Завършил е последователна бакалавърска степен в НСА „В. Левски“ и е придобила магистърска степен по спортна психология. Приет е за редовен докторант към катедра „Теория на спорта“ през 2012 година. Владее на добро ниво английски език.

Въз основа на изложеното предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъдят на Николай Недков Балевски, докторант редовна форма на обучение образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. МЛФ), професионално направление 7.6.Спорт.

24.04.2016 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:

/проф. Д. Дашева, ДН/